

WERKWIJZER

GRIP OP GELD

Werken aan financiële zelfredzaamheid
in de vrouwenopvang

Blijf groep

moviera

PERSPEKTIEF

Arosa

OVER GRIP OP GELD

Uit het rapport 'Vrouwen in de knel' van de Nationale Ombudsman (2017) bleek dat veel vrouwen de opvang verlaten met meer schulden dan zij bij binnenkomst hadden. Hun financiële problemen verergeren in de opvang door administratieve rompslomp en gebrek aan samenwerking.

Het onderzoek van de Ombudsman was voor ons (Arosa, Blijf Groep, Moviera en Perspektief) de aanleiding om de vraag te stellen: "Wat kunnen wij zelf doen om onze cliënten op financieel gebied beter te ondersteunen?"

Ons antwoord was het project Grip op Geld in de Vrouwenopvang. In dit project hebben wij vier vormen van ondersteuning ontwikkeld en uitgetoetst om vrouwen in de opvang te helpen (meer) financieel zelfredzaam te worden. Zo hebben wij gekeken wat echt werkt!

Uit het project bleek dat financiële zelfredzaamheid in de vrouwenopvang erg belangrijk is. En het geven van gespecialiseerde ondersteuning daarbij ook. Wij roepen opvangorganisaties daarom op om ons voorbeeld te volgen en in de hulpverlening specifieke ondersteuning op het gebied van financiële zelfredzaamheid (meer) prioriteit te geven.

Maak hierbij vooral gebruik van onze ervaringen. Een overzicht van de door ons ontwikkelde werkwijzen vind je in deze werkwijzer.

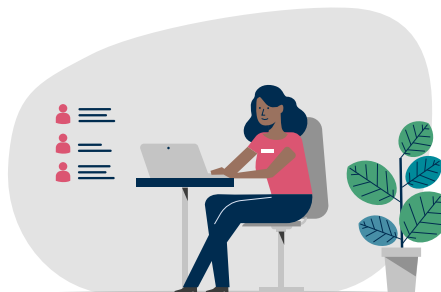
Meer weten over onze ervaringen? Lees dan het rapport Grip op Geld in de Vrouwenopvang. Op de achterzijde zie je waar je het rapport kunt downloaden.

WERKWIJZE 1 SYSTEMISCHE AANPAK IN GEZINNEN

Deze aanpak richt zich op gezinnen. Cliënten met kinderen krijgen tijdens hun verblijf in de crisisopvang intensieve ondersteuning van een speciale financiële hulpverlener. Deze hulpverlener helpt bij het krijgen van orde en overzicht en bij het regelen van een inkomen. Waar mogelijk wordt de (ex-)partner betrokken.

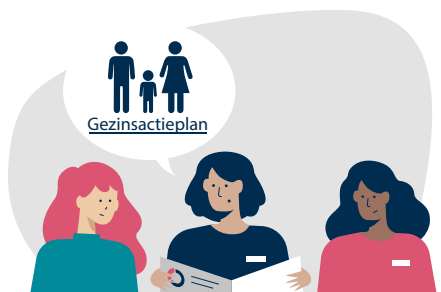
- 1 Doornemen checklist materiële zaken**
De financieel hulpverlener kijkt aan de hand van deze checklist of er schulden zijn en of er voldoende inkomen is.

- 2 Wie komt in aanmerking?**
Aan de hand van de checklist bepaalt de financieel hulpverlener welke cliënt in aanmerking komt voor de intensieve begeleiding. Dit zijn de financieel zeer kwetsbare cliënten.

- 3 Intensieve financiële begeleiding**
Cliënten krijgen 6 weken 3 uur individuele begeleiding per week.
- Creëren orde en overzicht
  - Inventariseren schulden
  - Aanvragen uitkeringen, toeslagen etc.
  - Indien mogelijk wordt de (ex) partner betrokken

- 4 Gezamenlijk gesprek met cliënt en maatschappelijk werker**
De financieel hulpverlener bespreekt met cliënt en haar maatschappelijk werker de stand van zaken en wat er nog moet gebeuren op financieel gebied.

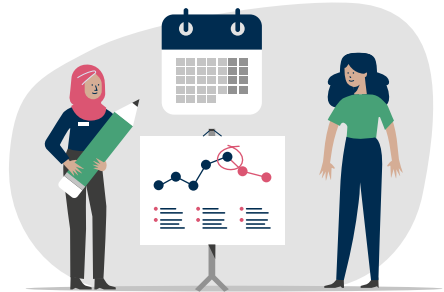
- 5 Afronden en overdragen met plan van aanpak**
De inzet van de financieel hulpverlener wordt afgerond met een persoonlijk plan van aanpak voor de cliënt. De financieel hulpverlener bespreekt dit plan met de maatschappelijk werker en / of ketenpartners (zoals schuldhulpverlening) zodat de vervolgondersteuning goed aansluit bij de behoeften van de cliënt.

WERKWIJZE 2 GRIP KRIJGEN OP JE FINANCIËN

Cliënten krijgen tijdens hun verblijf in de crisisopvang en vervolgoopvang intensieve ondersteuning op financieel vlak door een sociaal raadvrouw. Doel: voorkomen dat hun financiële situatie verslechtert. Een basiscursus Grip op Geld is vast onderdeel van de werkwijze.

- 1 Aanmelding cliënt bij de sociaal raadvrouw**
De sociaal raadvrouw heeft met alle nieuwe cliënten een afspraak over haar rol in het hulpverleningstraject.

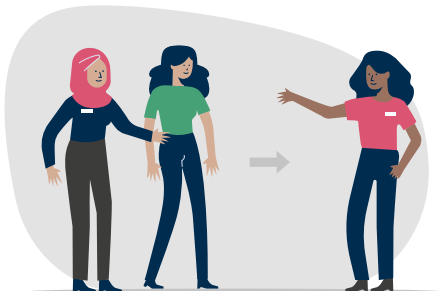
- 2 Financiële scan en plan van aanpak**
De sociaal raadvrouw neemt de financiële scan door met de cliënt. Deze scan geeft inzicht in de financiële positie. Op basis van de scan maakt de cliënt samen met de raadvrouw een plan van aanpak.

- 3 Intensieve persoonlijke begeleiding**
De sociaal raadvrouw helpt bij
- Inventariseren schulden
  - Overzicht inkomsten / uitgaven
  - Aanvragen uitkeringen, toeslagen etc.
  - Urgente zaken zoals aanvraag DigiD

- 4 Basistraining Grip op Geld**
Elke cliënt volgt de training Grip op Geld. Hier krijgen zij basiskennis op gebied van financiën, zodat zij leren wat ze moeten doen om financiële problemen op te lossen en te voorkomen.

- 5 Warme overdracht naar maatschappelijk werker**
Als er voldoende overzicht is en de meest urgente acties genomen zijn, draagt de sociaal raadvrouw de cliënt over aan de maatschappelijk werker en/of een ketenpartner (bv schuldhulpverlening of budgetcoach).

WERKWIJZE 3 ACTIVERING IS DE BESTE ZORG

Een zinvolle dagbesteding heeft een positief en versterkend effect op herstel. Het geeft het gevoel van erbij horen, er toe doen. Daarom richt deze werkwijze zich op activering. Cliënten nemen verplicht deel aan een aantal activiteiten en trainingen en worden op vrijwillige basis begeleid door een activeringscoach.

1 Intake

Tijdens het intakegesprek wordt de cliënt geïnformeerd over de verplichte deelname aan activiteiten en trainingen tijdens het verblijf in de opvang.

2 GGZ screening

Alle cliënten krijgen een GGZ screening om te kijken in hoeverre ze in staat zijn om deel te nemen aan de activiteiten.

3 Verplichte deelname aan activiteiten en trainingen

Cliënten krijgen 4 ochtenden in de week verplichte activiteiten aangeboden in een veilige omgeving. Voorbeelden van activiteiten: Nederlandse les, gezamenlijke schoonmaak, cursus 'Weet wat je besteedt' en 'Post en administratie' maar ook Krav Maga en Yoga.

4 Vrijwillige ondersteuning door activeringscoach

Deze coach ondersteunt bij het vinden van een passende dagbesteding, het volgen van een opleiding en het zoeken naar (vrijwilligers) werk. Ook ondersteunt de coach bij het inschrijven voor inburgeringscursussen.

5 Nazorg en afronding

Na opvang worden 3 maanden nazorg geboden. Daarna rondt de activeringscoach het traject af.

WERKWIJZE 4 BEGELEIDING DOOR ERVARINGSDESKUNDIGEN

Wie kan een cliënt beter helpen bij financiële problemen dan iemand die het zelf heeft meegemaakt? In deze werkwijze worden cliënten in de opvang ondersteund door een ervaringsdeskundige bij hun financiële zaken. Niet om te helpen met het invullen van formulieren, maar om het gedrag achter de financiële problemen bespreekbaar te maken.

1 Kennismaking

De ervaringsdeskundige gaat actief bij alle cliënten langs om zich voor te stellen en hen uit te nodigen voor een groepsbijeenkomst.

2 Groepsbijeenkomst en individuele ondersteuning

Elke week is er een groepsbijeenkomst. Hier kunnen cliënten elkaar leren kennen, vertrouwen opbouwen en ervaringen uitwisselen. Daarnaast kan elke cliënt individueel in gesprek met de ervaringsdeskundige

3 Supportgroep (vervolgopvang)

Onder leiding van de ervaringsdeskundige gaan cliënten in gesprek over onderwerpen die te maken hebben met geld. Om de groep aantrekkelijk te maken, kan er een activiteit aan gekoppeld worden, bijvoorbeeld budgetkoken. Daarnaast kan de cliënt individueel in gesprek met de ervaringsdeskundige.

4 Uitstroom met ervaring en steun

Na de opvang kunnen cliënten de band die ze met andere cliënten hebben opgebouwd in de supportgroep, gebruiken om op terug te vallen voor steun.

AANBEVELINGEN UIT HET RAPPORT

- 1** Prioriteer
Geef ondersteuning op financieel vlak een hoge prioriteit binnen de organisatie.
- 2** Organiseer
Organiseer financiële expertise binnen de organisatie.
- 3** Ontzorg
Zorg voor een financieel expert die naast de cliënt zit en in eerste instantie zaken overneemt.
- 4** Onderzoek
Onderzoek of de gehanteerde hulpverleningsmethodiek ruimte biedt om in de crisisfase al financiële acties te ondernemen.
- 5** Kies
Ga na welke werkwijze het beste bij de organisatie past.
- 6** Combineer
Combineer werkwijzen die op korte termijn tot resultaten leiden met werkwijzen die op langere termijn voor gedragsveranderingen kunnen zorgen.
- 7** Train
Bied basistrainingen aan, structureel en op een vaste dag van de week. Laat cliënten zelf de inhoud van de training (mee) bepalen.
- 8** Activeer
Coach cliënten met dagactiviteiten. Bied een vertrouwd gezicht dat zowel binnen als buiten de opvang ondersteuning biedt bij het maken van keuzes.
- 9** Support
Organiseer supportgroepen om gedragsverandering op lange termijn te bewerkstelligen.

Colofon

De werkwijzer Grip op Geld is onderdeel van het project Grip op Geld in de vrouwenopvang. Dit project is in de periode 2018 – 2020 uitgevoerd bij vrouwenopvangorganisaties Arosa, Blijf Groep, Moviera en Perspektief.

Het project is mogelijk gemaakt door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Speciale dank ook aan Stichting Van Schulden Naar Kansen en de Hogeschool van Amsterdam

Meer weten over het project Grip op Geld?

Lees dan het rapport Grip op Geld in de vrouwenopvang. Je vindt hierin een uitgebreid overzicht van de ontwikkelde werkwijzen en de ervaringen van cliënten en hulpverleners. Het rapport is te downloaden op de sites van de betrokken vrouwenopvangorganisaties. Je kunt ook bij deze organisaties terecht voor meer informatie over het project.

www.arosa-zhz.nl www.blijfgroep.nl www.moviera.nl www.perspektief.nl

Blijf
groep

moviera

PERSPEKTIEF

Arosa